

Ad hominem

C.N.M. Renckens

*'Mensen die jengelen, mensen die bulken
Knolraap en lof, schorseneren en prei
Mensen die lasteren, schimpen en pulken
Knolraap en lof, schorseneren en prei
Mensen, gespeend van gevoel en geweten
Knolraap en lof, schorseneren en prei.'*
Drs. P. (1983)

EEN HOMEOPAAT IN DE TWEDE KAMER?

Op de kandidatenlijst van Rita Verdonks Trots op Nederland (TON) staat Carel Hoffman vermeld, in de populaire media aangeduid als homeopathisch arts en eigenaar van een kliniek in Amsterdam. De in 1948 geboren Hoffman, eigenaar van de beruchte Walborgkliniek in Amsterdam, is echter geen klassiek homeopaat maar veeleer 'natuurgeneeskundig' en 'orthomoleculair' arts. Gelukkig staat TON in de peilingen erg laag en zal Hoffman het vermoedelijk niet halen, maar met het vertrek van Schermers (CDA) en de twijfel over de vraag of de SP genoeg stemmen haalt om Van Gerven die zeer actief is geweest in het aan de kaak stellen van kwakzalverij in de Kamer, te redden, is de gedachte dat Hoffman de enige medicus in ons parlement zou worden er een

**Hoffman, teken-
specialist**

die bij uw dienaar grote agressie oproept. De basisarts Hoffman staat tegenwoordig bekend als behandelaar van 'chronische Lyme-ziekte'. Volgens een interview met het kwakzalversblad *GezondNu* (5 mei 2010, p. 67-68) behandelt hij dagelijks wel dertig tot vijftig patiënten met die aandoening. Zij krijgen infusen met antibiotica gedurende vele maanden, meestal doxycycline. Volgens Hoffman missen gewone artsen veelal de diagnose en als de resultaten van bloedtests onbevredigend zijn, moeten de mensen die toch menen chronische Lyme te hebben, zich vooral wenden tot de patiëntenvereniging, die hen dan op het juiste spoor zet van 'gedegen diagnostiek en behandeling'. Volgens Hoffman moet bij allerlei neurologische klachten en bij paniek-aanvallen aan Lyme gedacht worden. Ook bij veel voorkomende klachten als gewrichtspijn, moeheid of geheugenachteruitgang, symptomen die onder de algemene bevolking veel voorkomen, zou Lyme vaak de oorzaak zijn. Als Hoffman ook niet kan helpen, dan zoeken patiënten vaak hun heil bij andere 'Lyme-specialisten' in het buitenland. En klagen dan dat de verzekeraars dat niet altijd willen betalen. De Ned. Ver. van Lyme patiënten is ontevreden met de opstelling van de reguliere geneeskunde ten opzichte van de (meestal ingebeelde) kwaal en

verzamelt handtekeningen om behandeling van haar wens tot oprichting van een expertisecentrum in de kamer behandeld te krijgen. Begin mei 2010 had men al 70.000 van de vereiste 100.000 handtekeningen binnen.

In de Verenigde Staten spelen dezelfde problemen en daar werd het gezaghebbende *Infectious Diseases Society of America* (IDSA) door Lyme-activisten gedwongen om hun richtlijn uit 2006 te herzien, omdat zij onvoldoende geld in kas had om door te procederen tegen de actiegroep. Begin april 2010 liet de IDSA weten dat er geen reden was de oude richtlijn te wijzigen. Er was geen onderzoek beschikbaar waaruit zou blijken dat langdurige antibiotica-toediening per infuus enig nuttig effect sorteert nadat het micro-organisme door een korte kuur is uitgeroeid. Men wijst erop dat ‘Symptoms that are commonly attributed to chronic or persistent Lyme, such as arthralgias, fatigue, and cognitive dysfunction, are seen in many other clinical conditions and are, in fact, common in the general population.... It would thus be clinically imprudent to make the diagnosis of Lyme disease using these nonspecific findings alone.’ Inherente nadelen en gevaren van langdurige antibiotische therapie pleiten sterk tegen deze dure en zinloze ‘behandeling’: ‘Inappropriate use of antibiotics (especially given intravenously) has been shown to lead to deadly blood infections, serious drug reactions and *C. difficile* diarrhea, as well as the creation of antibiotic-resistant bacteria or “superbugs”.’ Aldus de IDSA na bestudering van meer dan 1000 artikelen over het onderwerp. Hoffman zal zich hiervan natuurlijk niets aantrekken, maar elke stemmer op TON zal door mij persoonlijk voor royement van de VtdK worden voorgedragen.

FRANS VELDMAN SR. IS DOOD, MAAR WAAR IS TED TROOST?

Na het vrolijke stukje van Frits Abrahams bij het vertrek ad patres van haptonomiebedenker Frans Veldman (1921-2010) in het vorige nummer bereikten ons meerdere vragen over de stand der haptonomie in ons eigen land en over de vraag waar Ted Troost, zijn meest beroemde leerling, toch gebleven is. Op de eerste vraag moeten wij een gedetailleerd antwoord schuldig blijven, al suggereerden de twee overlijdensadvertenties in de Nederlandse kranten ernstige

verdeeldheid onder zijn navolgers c.q. nazaten. Het fijne hiervan is ons onbekend. Wel werd uit de necrologieën duidelijk dat Veldman een zeer afstandelijke vader is geweest voor zijn zeven kinderen en dat zijn vertrek naar Frankrijk in 1981 ook al het gevolg was van ruzie in de tent.

Over Ted Troost kunnen wij meer melden. Ted ‘Het lichaam liegt nooit’ Troost, die in zijn hooggatijaren vele topsporters als patiënt had (Marco van Basten, Richard Krajicek, Yvonne van Gennip e.d.) en in het lezingencircuit vele duizenden gulden kon vragen, heeft het in zijn latere leven namelijk niet gemakkelijk gehad. Zijn grote voorbeeld, door hem in interviews ‘professor Veldman’ genoemd, distantieerde zich van Troost en bleek van mening dat – in tegenstelling tot de titel van Troosts bestseller – het lichaam juist heel vaak liegt. En dat was nog maar een van de meningsverschillen tussen de beide haptonomiegianten. ‘Na verschillende omzwervingen kwam ik terecht bij professor Veldman. Die raakte een snaar. Veldman was orthopedagoog en grondlegger van de haptonomie. Als hij tijdens een lezing de indruk kreeg dat hij zijn publiek verveelde, stapte hij zonder plichtplegingen van het podium en vertrok. Ik dacht: die man doet iets bijzonders. Daar moet ik meer van weten. Zo ben ik min of meer toevallig in de haptonomie gerold.’

Interviewer Luuk Sengers beschreef Troost in *Intermediair*, waaruit bovenstaand citaat afkomstig is, als een man, die is aanbeden en verguisd. Nadat nagenoeg het hele legendarische Nederlandse voetbalelftal van 1988 bij hem in behandeling was geweest, ging het bergafwaarts met zijn roem. Hij is uitgemaakt voor charlatan, echtbreker, Raspoetin. Hij werd ook medeverantwoordelijk gehouden voor de echtscheiding van Ruud Gullit en diens tweede vrouw.

Aan dat zeldzame interview van Troost met *Intermediair* uit 2005 ontleen wij de volgende feiten over de gewezen coryfee. Ted Troost (1936), een geboren Rotterdammer, werd na een korte carrière als voetballer (Feyenoord) en tennisleraar fysiotherapeut. Na een poosje komt hij in contact met Frans Veldman senior, de grondlegger van de haptonomie in Nederland, en legt hij zich toe op deze aanraaktherapie. Ik vatte die geneeswijze ooit samen als ‘een broeierige mix van gevoelvolle aanraking en keukenmeidenpsychologie’, een definitie waar

ik nog steeds achter sta. In de jaren zeventig werd Troost opgenomen in de leiding van de Rotterdamse academie voor Haptonomie en Kinesionomie en begon hij topsporters te begeleiden. Hij schreef de bestseller *Het lichaam liegt nooit* en legde zich vanaf 1998 toe op managers in plaats van topsporters. 'Daar valt meer eer aan te behalen. Topsporters gebruiken de techniek alleen om er zelf beter door te worden. Managers moeten een heel bedrijf beter laten presteren.'

Troost, gevoelsmens

Op zijn zestigste sloot Troost zijn praktijk in Rotterdam en verhuisde naar Portugal. Een goede vriend van Troost had hem overgehaald zijn spaargeld te beleggen in een avontuur. Dat ging mis. Hij was in één klap zijn hele oudedagsvoorziening kwijt. 'Armpje af', zoals de Rotterdammers zeggen, aldus Troost. De inmiddels 74-jarige Troost is nog steeds te strikken voor cursussen voor managers. Troost heeft drie jonge dochters uit zijn tweede huwelijk met voormalig tennisster Marianne van der Torre, en uit zijn eerste huwelijk een volwassen dochter, die hem een tijdlang heeft geassisteerd in zijn praktijk. Hij woont nu in Zwitserland en houdt nog altijd één keer per maand praktijk in Rotterdam. Nog steeds zitten er elke maand mensen in zijn spreekkamer aan de statige Rotterdamse Mathenesserlaan. Niet alleen sporters, ook topmanagers weten hem tegenwoordig te vinden. Maar: 'Het heilige vuur is gedoofd'. Zijn drang om de zegeningen van het aanraken aan de wereld te verkondigen, is geblust: te veel kritiek, te weinig vertrouwen. Interviews geeft hij zelden meer. Sic transit gloria mundi.

TOPARTS INTERNE 2009: MARCEL LEVI, AMC AMSTERDAM

Mednet Magazine houdt er de rare gewoonte op na elk jaar een verkiezing van topartsen te houden onder vakgenoten. De respons is zo laag, dat het mobiliseren van een aantal 'vrindjes' al voldoende moet kunnen zijn om de hoofdprijs eens binnen te slepen. Toch blijken de uitverkorenen elk jaar bereid zich te laten

bewieroken en dit jaar was zelfs de voorzitter van de Orde van Medisch Specialisten gestrikt om de prijzen uit te reiken. Sommigen artsen winnen de prijs jaren achtereen en een voorbeeld daarvan is prof. dr. Marcel Levi, internist aan het AMC.

Marcel Levi

Vriend en vijand zijn het er over eens dat hij een briljant en zeer vooraanstaand vakgenoot is en hij won de prijs dit jaar voor de derde achtereenvolgende maal. Aan het juryrapport ontlenen wij het volgende: 'Marcel Levi typeren is volgens Hein Visser, secretaris van de Nederlandse Internisten Vereniging (NIV) onmogelijk. 'Telkens als je denkt hem in een vakje te kunnen plaatsen, komt hij er hard lachend weer uit. Briljant clinicus, gedreven man van de wetenschap, stimulerende coach, scherpe en geestige spreker, sociaal betrokken mens. Kortom, een kameleon die een eigen signatuur houdt. Is dat mogelijk? Kennelijk wel, want dat beeld heb ik van hem vanaf het moment dat ik hem leerde kennen. In een tijd waarin de internist steeds meer onder vuur komt te liggen en de neiging tot versnippering steeds groter wordt, is het een voorrecht om zo'n homo universalis tegen te komen. Ik hoop dat we nog lang van hem kunnen genieten.' Eind april 2010 werd bekend dat deze clinicus de witte jas aan de wilgen hangt en Louise Gunning gaat opvolgen als voorzitter van de Raad van Bestuur van het AMC. Veel nieuwe wetenschappelijke activiteiten en publikaties zullen er dus van zijn hand niet meer verschijnen (niet iedereen evenaart rector magnificus Bouter van de VU, die naast zijn bestuurlijke werk nog kans ziet de acupunctuur te bestuderen), maar van de medische bril van Levi kunnen wij ook getuigen. Toen Siczek tegen ondergetekende en de Vereniging in 2005 een rechtszaak aanspande wegens haar zevende plek op de lijst van Grootste Kwakzalvers van de Twintigste Eeuw, schreven wij zes tophoogleraren aan met de vraag of zij commentaar wilden geven op de claims van Siczek op hun respectieve vakgebieden. Manipulaties van de wervels zouden immers volgens

S. geneeskrachtige effecten hebben op neurologisch, orthopedisch, internistisch, psychiatrisch, longgeneeskundig terrein en dat zou ook radiologisch bewezen zijn. Alle aangeschreven hoogleraren beantwoordden onze brief direct en allen distantieerden zich in ondubbelzinnige termen van S.' brutale claims. Meestal was gezond medisch verstand en een snelle zoekactie in Pubmed voldoende om S. af te serveren. Levi onderscheidde zich in dit zeer hoog te achten groepje toch nog door iets verder te gaan en tegen Sickness' 'interessante theorie dat standsafwijkingen van het bewegingsapparaat aanleiding kunnen geven tot prikkeling dan wel disfunctie van hiermee geassocieerde zenuwbanen, die verschillende inwendige organen innervieren' (citaat uit zijn brief) ernstige bezwaren in te brengen. Zeer origineel en meteen dodelijk voor Sickness' theorie was het door Levi aangehaalde argument dat getransplanteerde organen als nier, lever of pancreas vaak uitstekend functioneren zonder enige zenuwvoorziening. Ook wees Levi op het feit dat zenuwdoorsnijding – bijvoorbeeld van de N. vagus – geen enkel nuttig effect heeft op maagzweren zoals vroeger wel werd gedacht. Sickness kent haar zaakjes niet en had ook het door Levi aangehaalde artikel uit *Spine* gemist, waaruit blijkt dat manipulatie van de rug geen neurofysiologische effecten heeft (Pickar JG, Neurophysiological effects of spinal manipulation. *Spine J.* 2002;2:357-71).

Levi zal vast ook een goed bestuurder zijn, maar een verlies voor de wetenschap is zijn benoeming zeker. Voordeel is dat nu een andere internist volgend jaar tot toparts kan worden verkozen. Wij tippen dr. Frank.

TROSSÈL ALWEER VEROORDEELD

Elke arts kent uit zijn omgeving collega's die door patiënten of Inspectie voor de medische tuchtrechter zijn gedaagd en die zich daar moesten verantwoorden voor hun handelen. Een dergelijke ervaring drukt vaak loodzwaar op de betrokkene, die slapeloze nachten doormaakt, snel grijs wordt en zo'n procedure niet zelden ervaart als een aanslag op zijn zelfbeeld en zijn beroepseer. Iedereen roept tegen zulke vakbroeders dat je met zo iets 'professioneel' moet omgaan, maar erg gemakkelijk is dat niet.

Ik ken voorbeelden van goed functionerende collega's die na zo'n tuchtzaak hun carrière versneld hebben beëindigd. Uit dat gevoelige hout is de Rotterdamse basisarts Robert Trossèl niet gesneden.

Trossèl, recidivist

Onze lezers kennen hem maar al te goed en op onze website is zijn doopceel goed te volgen. In 2006 werd in het *NTtdK* een profiel van de man geschreven en ook dit is te vinden op www.kwakzalverij.nl. Trossèl, begin jaren 80 oprichter van het Preventief Medisch Centrum te Rotterdam, kwam in april 2010 in het nieuws nadat de Britse tuchtraad, de *General Medical Council* hem schuldig had bevonden aan het misleiden van wanhopige patiënten: hij heeft zijn positie misbruikt door een therapie tegen MS aan te bieden waarvoor geen enkel klinisch of wetenschappelijk bewijs bestond, zijn patiënten niet goed geïnformeerd en zijn nazorg was ver onder de maat. Trossèl is in het Verenigd Koninkrijk geschorst als arts. Of hij definitief geschrapt wordt, daarover komt pas in september een beslissing. Wij verwachten niet dat Trossèl erg ontmoedigd zal zijn door dit vonnis, want de man heeft kennelijk lekker veel eelt op de ziel. Een korte terugblik.

1996

De Inspectie heeft begin 1996 een serie klachten van patiënten voorgelegd aan het medisch tuchtcollege. Eind 1997 werd Trossèl door het Regionaal Tuchtcollege te Den Haag op grond daarvan veroordeeld tot een jaar schorsing. Trossèl, die in die tijd ook samenwerkte met de Eindhovense 'medisch ingenieur' Essaïdi, die beweerde met zijn saunatherapie aids en kanker te kunnen genezen, ging tegen dit zware vonnis in beroep. Na een dergelijk zware maatregel dient dit beroep niet meer bij een medisch tuchtcollege, maar bij een uitsluitend uit juristen bestaand Gerechtshof. Exacte informatie over de loop van dit beroep ontbreekt, maar als getuigen à décharge zouden Valstar, Kluit en ook de Bredase thoraxchirurg Brands zijn opgetreden. De eerste twee zijn bekend, de laat-

ste was een dankbare ex-patiënt van Trossèl, die hem ooit genas van reumatische klachten. Resultaat was dat de Inspectie in hoger beroep verloor: het vonnis werd vernietigd en Trossèl werd eind 1999 vrijgesproken.

1998 en 1999

In 1998 en 1999 werden, het mag bekend verondersteld worden, de drie 'kwakfondsen' opgericht door stromannen. De Vereniging tegen de Kwakzalverij toonde aan dat deze drie alternatieve fondsen, respectievelijk inzake hartziekte, kanker en reuma, afkomstig waren uit een geheime gemeenschappelijke bron en de naam van Trossèl viel daarbij herhaaldelijk. Hij bleef, heel slim, uit de publiciteit, maar slaagde er wel in een aantal artsen en wetenschappers als adviseurs aan die fondsen te binden. Smalhout, Brands en Kluit namen plaats in de wetenschappelijke adviesraad van het Nationaal Hartfonds, terwijl Houtsmuller en Valstar zich aan het Fonds tegen Kanker verbonden. Volgens insiders zou hij miljoenen gulden hebben verdiend met deze flessentrekkerij. Het zou hem in staat gesteld hebben praktijken in Spanje, Engeland en België te openen.

2006

Het Preventief Medisch Centrum (PMC) in Rotterdam raakt opnieuw in opspraak. Op maandag 2 oktober 2006 gaf de Inspectie van de Gezondheidszorg (IGZ) dit kwakzalvershol het bevel om de stamcelbehandelingen die er gegeven worden direct stop te zetten. Veel patiënten waren afkomstig uit Engeland. Kort ervoor was er in het PMC een patiënt behandeld met stamcellen van onbekende herkomst waarop hij een acute allergische reactie ontwikkelde. Al eerder kwam het PMC in het nieuws doordat er bij een 'inval' stamcellen waren aangetroffen. De herkomst van deze stamcellen was onduidelijk en waarschijnlijk waren deze stamcellen helemaal niet geschikt om toe te dienen bij mensen. Trossèl bleek hardleers.

2007

Twee Nederlandse artsen werden in Antwerpen voor het gerecht gedaagd. De rechtbank noemde hen kwakzalvers en heeft hen veroordeeld wegens het in de stad toepassen van illegale stamceltherapie. Ze kregen 22.000 euro boete en voorwaardelijke celstraffen van drie en vijf

maanden. De artsen gebruikten stamcellen voor de behandeling van ziektes als MS en ALS. Volgens een gerechtsdeskundige zijn het 'kwakzalvers die schrijnend misbruik maken van de ellende van zwaar zieke mensen.' De artsenpraktijk in Antwerpen werd in 2007 door de BBC ontdekt. De twee artsen: de gepensioneerde neuroloog Ari Aanen (65) en de toenmalige directeur Robert Trossèl (57) van het Preventief Medisch Centrum in Rotterdam waren in Antwerpen begonnen nadat ze eerder in Nederland en Engeland moesten stoppen. De advocaat van de artsen sprak over 'een innovatieve therapie die alleen vervolgd wordt omdat de Belgische wetgeving achterloopt.' De advocaat stelde dat bij 60 procent van de behandelde mensen bepaalde lichamelijke functies waren verbeterd.

Epicrise

Over de karakterstructuur van Trossèl zou een panel van psychiaters en criminologen lang kunnen discussiëren. Een categorisering zoals iemand gewoon tot slecht mens bestempelen past vaak niet in dergelijk discours, maar hier schiet mij toch een citaat te binnen uit een brief die Ethel Portnoy (opgenomen in de recent uitgegeven briefwisseling tussen Rudy Kousbroek met wie zij toen gehuwd was, en WF Hermans) op 27 december 1965 aan Hermans schreef. Het lijkt mij zeer toepasselijk: 'Actually, anyone could make out as well as he does, it would just take the nerve to be wicked – which few people have.' Ethel Portnoy had het hier over de Franse genezer en kruidendokter Maurice Mességué. Je zou zeker hetzelfde over Trossèl kunnen zeggen: gewetenloos.

MARIJNISSEN OVER HET ONTZAG VOOR WETENSCHAP

Tweede Kamerlid Jan Marijnissen hield op 13 april 2010 in de oude zaal van de Tweede Kamer de negende Thorbecke-lezing. De titel luidde: 'Dimmen of gas geven'. Marijnissen is de opvolger van Hans Wiegel, die in 2008 de laatste Thorbecke-lezing hield. De SP-coryfee sprak daarin onder andere de volgende woorden.

'Onlangs had ik een lang vraaggesprek met Robbert Dijkgraaf, president van de KNAW, de Koninklijke Akademie van Wetenschappen. Ik besprak met hem het volgende: toen de natuurkundige en Nobelprijswinnaar Hendrik Lorentz

in 1928 werd begraven, waren er tienduizenden op de been. Het land lag drie minuten stil. Zo iets kun je je nu toch niet voorstellen.

Dijkgraaf: 'Lorentz, één van mijn voorgangers als president van de KNAW, heeft in 1917 een brief geschreven aan de minister-president met de vraag: wat kan de wetenschap doen voor de maatschappij? Daar is later het TNO uit voortgekomen. Hij werd ook de eindverantwoordelijke voor de afsluiting van de Zuiderzee. Hij heeft daar acht jaar van zijn leven aan gewijd, terwijl hij zich tot dan toe alleen maar had bezig gehouden met elementaire deeltjes. Hij was politiek actief en voorzitter van de Onderwijsraad. Hij genoot groot aanzien, ook internationaal. Het enorme medeleven tijdens zijn begrafenis is een expressie van twee dingen: enerzijds de wetenschapper die zich inzet voor de samenleving, en anderzijds de brede waardering die hij daarvoor ondervond. De interactie tussen de wetenschap en de maatschappij was toen beter dan nu. De wetenschap had toen een groot gezag

Mijn reactie: 'Toen. De helft laat zich niet vaccineren voor baarmoederhalskanker. Bij de Mexicaanse-griepvaccinatie komen mensen niet omdat ze denken dat ze geheimzinnige nanodeeltjes ingespoten krijgen. Homeopathie, mensen die geloven in het "geheugen van water". Kwakzalverij. Waar waren jullie wetenschappers?'

Dijkgraaf: 'Dat is een goed punt. Ik snap het niet. Je zou denken: we worden verstandiger. Dommer worden, dat gaat niet. Voor een deel komt dat doordat mensen mondiger zijn geworden. Ten tijde van Lorentz was het vooral eenrichtingsverkeer. Er was toen ook sprake van vanzelfsprekende gezagsverhoudingen. Heden ten dage zijn mensen veel actiever betrokken bij de samenleving, en zijn ze hoger opgeleid. Nu moet je het gezag meer verdienen dan toen. Een rapportje schrijven is niet genoeg. Je moet er ook de boer mee op.' (Einde citaat uit de lezing)

Niet slecht voor iemand die in zijn Maoïstische jeugd de acupunctuur nog eens het voordeel van de twijfel gaf. Zijn partij staat van alle partijen het meest kritisch t.o.v. alternatieve geneeswijzen. Dijkgraaf ziet het ook wel scherp en doet het uitstekend in de media. Waarschuwingen tegen kwakzalverij hebben we vanuit zijn KNAW-bolwerk helaas nog niet vernomen. Zitten er soms geen medici meer in de KNAW?

CDA-WETHOUDER PREEST SAMENWERKING MET ALTERNATIEVE GENEESKUNDE

CDA-wethouder Wim Hollart van de gemeente Teylingen prijst de samenwerking tussen reguliere artsen en alternatieve genezers. 'Ik prijs alternatieve geneeswijzen niet aan, maar samenwerking is een goede zaak. Je hoeft niet steeds op voet van oorlog met elkaar te staan.'

Vernieuwing

De wethouder opende eind januari 2010 gezondheidscentrum Gezond Voorhout, waar reguliere geneeswijzen gecombineerd worden met alternatieve geneeswijzen. Hollart noemde deze samenwerking innovatief en vernieuwend. 'U speelt in op de trend van verder zoeken', zei hij. Toch wil Hollart desgevraagd niet de indruk wekken dat hij alternatieve geneeswijzen aanprijst. 'Het centrum herbergt reguliere geneeswijzen, zoals huisartsen, en complementaire, zoals fysiotherapie en diëtiëk. Er zijn ook alternatieve geneeswijzen, zoals homeopathie, acupunctuur en Shiatsu-therapie. Zij hebben de koppen bij elkaar gestoken. Zo'n breed palet is vernieuwend.'

Drukpuntmassage

Hollart kent natuurlijk de aversie van reguliere artsen jegens alternatieve geneeswijzen. 'Je hebt de Stichting Skepsis en er zijn publicaties die het onzin noemen. Er zijn ook verhalen die zeggen dat het wel degelijk werkt, over drukpuntmassage bijvoorbeeld. Acupunctuur is in China een geaccepteerde geneeskunde. Ik denk dat de waarheid in het midden ligt.'

Millecam

De wethouder haast zich er wel bij te zeggen dat alle medewerkers, zowel regulier als alternatief, een diploma hebben en dat de filosofie van het centrum is om niet alleen in te grijpen bij ziekten, maar mensen ook te wijzen op hun eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden te bieden om gezonder te leven. Over alternatieve geneeswijzen zegt Hollart dat noch bewezen is dat het niks is, noch bewezen is dat het iets is. 'Er moeten natuurlijk geen situaties ontstaan als bij Sylvia Millecam. Het is foute boel als alternatieve genezers mensen weghouden bij de reguliere geneeskunde. Het kan wel dienen als

aanvulling. Ik zal acupunctuur niet aanprijzen, maar het kan helpen.'

Homeopathie

Over homeopathie weet Hollart dat men zegt dat het middelen zijn met een sterke verdunning. 'Maar de vakmensen gaan over de bewijzen.' De wethouder wilde wijzen op het verder zoeken na diagnosticering. 'Wie zoekt, vindt en wie vindt, zoekt verder. Ik zal zeker niet zeggen dat alternatieve geneeswijzen oké zijn. Ik wil verre zijn van het vergoelijken en zal het niet aanprijzen. Samenwerking is wel een goede zaak. Steeds op voet van

oorlog staan met elkaar is ook niet nodig.' Artsenorganisatie KNMG wil geen commentaar geven op het samenwerkingsverband, omdat de aard van de samenwerking voor hen nog niet duidelijk is. De PvdA-fractie was niet bereikbaar voor commentaar.' (Uit: Website *Binnenlands bestuur*; 26 jan 2010.)

Deze wethouder met zijn wel erg 'open mind' is gelukkig na de laatste gemeenteraadsverkiezingen niet teruggekeerd in het college van B&W van de gemeente Teylingen. De portefeuille gezondheidszorg is nu in handen van mevrouw Lambregts. ■